

DSM-5 Mani O?lc?e?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *DSM-5 Mani O?lc?e?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20209>

Özet

DSM-5 Mani Ölçeği, klinik ve araştırmacılar arasında mani semptomlarının varlığını ve şiddetini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş 5 maddelik kısa bir uyarlama ölçektir. Ölçek, Amerikan Psikiyatri Birliği tarafından yayımlanan DSM-5 (Mental Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı, 5. Baskı) kriterlerini temel almaktadır. Ölçeğin Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Öztekin, Alçi ve Aydemir (2017) tarafından yapılmıştır.

Yapılan psikometrik analizler, ölçeğin tek faktörlü bir yapı sergilediğini ve yüksek düzeyde içsel tutarlılığına (Cronbach's Alpha = 0.91) sahip olduğunu göstermiştir. Bu sonuçlar, DSM-5 Mani Ölçeği'nin bipolar bozukluk ile ilişkili manik belirtileri değerlendirmede güçlü ve güvenilir bir araç olduğunu teyit etmektedir.

Anahtar Kelimeler

DSM-5, Mani, Bipolar Bozukluk, Psikometri, Ölçek, Türkçe Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Siğnem Öztekin, Derya Alçi, Ömer Aydemir

Amaç

DSM-5 Mani Ölçeği'nin temel amacı, bireylerdeki mani semptomlarının şiddetini ve varlığını, DSM-5 tanı kriterlerine uygun olarak hızlı ve etkin bir şekilde değerlendirmektir. Bu ölçek, özellikle bipolar bozukluk tanısı almış veya risk altındaki popülasyonlarda manik epizotların tanınması ve izlenmesi için tasarlanmıştır.

Ölçek, klinik uygulamalarda ve araştırmalarda, tedavi yanıtının değerlendirilmesi ve semptom şiddetindeki değişikliklerin objektif olarak ölçülmesi açısından kritik bir rol oynamaktadır. Sadece 5 maddeden oluşması, klinik ortamda zaman kıstasıyla olan durumlarda kullanımı kolaylaştırmaktadır.

Yapı

Ölçek, temel olarak mani bozukluğunun çekirdek semptomlarını ölçen tek boyutlu bir psikolojik yapıyı değerlendirir. DSM-5'te tanımlanan manik epizotun ana özellikleri (örneğin, artmış enerji, uyku ihtiyacında azalma, büyülenme) bu 5 madde aracılığıyla temsil edilmektedir. Ölçeğin faktör analizi sonuçları, bu tek boyutlu yapıyı güçlü bir şekilde desteklemektedir.

Geçerlik

Mani Ölçeği'nin Türkçe formunun yapı geçerliliğini incelemek amacıyla açıklayıcı faktör analizi (AFA) yapılmıştır. Örneklem yeterliliğini değerlendiren Kaiser-Meier-Olkin (KMO) katsayısı 0.85 olarak bulunmuştur; bu da, verilerin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun olduğunu göstermektedir. Bartlett testi katsayısı ise 389.51 olarak rapor edilmiştir.

Analiz sonucunda tek faktörlü bir çözüm elde edilmiş olup, bu faktörün öz değeri 3.69'dur. Bu tek faktör, toplam varyansın %73.8 gibi yüksek bir oranın açıklanmaktadır. Ölçek maddelerinin faktör yükleri 0.77 ile 0.91 arasında bulunmuştur; bu da maddelerin ölçülen yapıyı yüksek düzeyde temsil ettiğini ve ölçeğin güçlü bir yapısal geçerliliğe sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin içsel tutarlılığı, güvenilirliğin temel göstergelerinden biri olan Cronbach's Alpha katsayısı ile incelenmiştir. İçsel tutarlılık katsayısı 0.91 gibi çok yüksek bir değerde bulunmuştur. Bu sonuç, 5 maddenin tutarlı bir şekilde aynı psikolojik yapıyı ölçtüğünü ve ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, ölçek maddelerinin toplam puan ile olan korelasyon katsayıları 0.67 ile 0.85 arasında değişmektedir. Bu yüksek madde-toplam puan korelasyon değerleri, her bir maddenin ölçeğin genel puanına önemli katkı sağladığını ve ölçek bütünlüğünün güçlü olduğunu doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

DSM-5 Mani Ölçeği'nin psikometrik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen açıklayıcı faktör analizi, ölçeğin tek boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymuştur. Örneklem büyüklüğü ve verilerin uygunluğu KMO (0.85) değeri ile desteklenmiştir.

Tek faktörlü çözümün varyans açıklama oranı olan %73.8, ölçeğin manik semptomları ölçme yeteneğinde güçlü bir ekonomiklik ve etkinlik sunduğunu göstermektedir. Faktör yüklerinin 0.77-0.91 aralığında olması, ölçek maddelerinin tek bir manik semptom yapıyla güçlü ve tutarlı bir şekilde ilişkili olduğunu teyit etmektedir.

Araç Bilgileri

Test Türü: Uyarlama Ölçeği (Adaptasyon)

Format: 5 maddeli, öz bildirim (Self-report)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama çalışması), Orijinal dil büyük ihtimalle İngilizce (DSM-5 temelli)

Popülasyon Grubu: Klinik Popülasyon (Bipolar bozukluk ve ilikili bozukluklar) ve Genel Popülasyon

Ya? Grubu: Yetikiler

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, psikiyatri kliniklerinde takip edilen veya genel örneklemden seçilen yetikin bireyler üzerinde valide edilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim. Derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Anahtar Kelimeler

Bipolar Bozukluk, Mani Ölçeği, DSM-5, Psikometrik Özellikler, ?ç Tutarlılık, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değildir.

Ba?lı Kurulu? E-posta Adresleri: signem2009@hotmail.com (Sorumlu Yazar)

Yazma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

zinler, Ücretler ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması 2017 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı ve çoaltılmasına ilikin izin gereklilikleri için sorumlu yazar Si?nem Öztekin ile iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Ölçeğin yayımlandığı makaleye ProQuest üzerinden erişim sağlanabilir: search.proquest.com

Ölçeğin orijinal PDF'i burada indirilebilir: dsm-5-mani-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Öztekin, S., Alçi, D., ve Aydemir, Ö. (2017). DSM-5 Mani Ölçeği Türkçe Formunun geçerliliği ve güvenilirliği. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18, (ek 2), 73-78. doi:10.5455/apd.240733

DSM-5 Mani Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içerikte açıkça listelenmemiştir. Maddelere erişim ve tam derecelendirme bilgisi için lütfen referans makaleye (Öztekin et al., 2017) başvurunuz.